

Սրահին երկու կողմերը կը զարդարէին վարժարանին եւ խտալական դրօշները, բռնուած երկու աշակերտներէ:

Հանդէսը ժամը 16ին սկսաւ ազգային քայլերգով, ունկնդրուած յոտնկայս, որուն յաջորդեց իսկոյն Փուլէինի «Inno a Roma»:

Ապա բեմ հրաւիրուեցաւ օրուան ճառախօսը՝ խտալացի Աղեքսանդր Պրաս, պետական քաջ փաստարան եւ անուանի դէմք Վենետիկի մէջ եւ շրջակայքը: Սա համառօտ, կուռ եւ ազգեցիկ կերպով խօսեցաւ՝ պատշաճեցնելով իր իմաստները աղբիւրին եւ աշակերտներու զգացումներուն: Ծանրացաւ Բարեբարներուն կատարած մեծ գործին եւ անոնց վսեմ գաղափարականին շուրջ, թէ ինչպէս պատանիներու դաստիարակութեան կարեւորութիւնը ըմբռնելով՝ հիմնած են այսպիսի Հաստատութիւն մը, ուսկից հարիւրաւոր սերունդներ անցած են օգտակար ըլլալով մարդկութեան եւ մանաւանդ իրենց տառապեալ ազգին: Մխիթարեան Հայրերը որոնք այդ գործին եռանդուն եւ արդիւնաշատ վարիչներն են, ըսաւ, արդէն ծանօթ են Վենետիկ մէջ իրեն գիտնական ու բարի վարդապետներ. դուք ալ հետեւելով անոնց (խօսքը ուղղելով աշակերտներուն) պիտի հասնիք ձեր լուսաշող նպատակին: Աստուած եւ Հայրենիք, երկու մեծ գաղափարները՝ զոր հօս ձեզի կ'աւանդեն, երկու զօրաւոր բոցերու կը նմանին ջերմացնող եւ լուսաւորող հողիները՝ ձկտելու համար միշտ դէպի բարձրը, գեղեցիկն ու բարին, և դէպի իսկական վախճանը մարդկութեան: Այդ միեւնոյն բոցն է, որ այսօր ողբորած է նաեւ Իտալիոյ դաւակները իրենց ներկայ մեծ պատերազմին մէջ՝ զոր կը մղեն արդարութեան, իրենց իրաւունքներու ազատութեան եւ ազգային կենսունակութեան դատին համար: Ապա մաղթեց Տեսչութեան որ իր հասցուցած հունձքովը բերկրի, տեսնէ ու վայելէ աշակերտներուն մէջ գործադրութիւնը իր հետապնդած գաղափարականներուն:

Հայրենի լեզուով ուղերձ մ'ըրաւ շրջանաւարտ աշակերտներուն Հ. Սահակ Վ. Տէր-Մովսէսեան, ուսուցիչ ազգային պատմութեան, մաղթելով փայլուն ասպարէզ գործունէութեան՝ մեծ Բարեբարներու զծած ուղիէն քալելով:

Շրջանաւարտ աշակերտներէն՝ Եղաշահեան Յարութիւն եւ Թերզեան Հրայր, մին հայրենի միւսը խտալերէն լեզուով կարդացին երախտագիտական զգացումներ:

Ըստ արտայայտութեամբ իրենց հրաժեշտի ողջոյնը վարժարանին՝ ուր անցուցած են իրենց մանկութեան ամէնէն անոյշ տարիները, դաստիարակ Հայրերուն՝ որոնց կը պարտին իրենց կրօնական ու իմացական զարգացումը: Ու հիմա որ մօտ են ոտքերնին դպրոցի սեմէն դուրս դնելու՝ կը զգան բաժանումի դառնութիւնը. ըսին սակայն թէ կը մեկնին խոստանալով հաւատարիմ մնալ իրենց ստացած սկզբունքներուն եւ օգտակար անդամներ հանդիսանալ հեռաւոր եւ սիրելի Հայրենիքին:

Զգալուն արտասանութիւններ կատարեցին Վարդան Աստուածատուրեան եւ Անդրանիկ Էպէյեան փոքրիկները՝ խելով ծախահարութիւններ:

Գեղարուեստական բաժնին մէջ որ յատուկ խնամքով բաւական ճոխ պատրաստուած էր, յիշատակելի է Մողարդին «Serenata» նուագուած յարական գործիքներով, Վերտի «Oh Signore» քառամայն, եւ Բօսսինի Մովսէսի աղօթքը՝ եռամայն խմբերգները, երգուած շատ ճշտութեամբ եւ զգացումով, ինչպէս նաեւ Պէշկիթաշեանի «Եղբայր եմք մեք»ը: Յատուկ ծափերու արժանացաւ Եղուարդ Եփրեմեան շրջանաւարտ աշակերտը՝ որ արդէն ճարտար դաշնակահար, ինքնաշխատութեամբ սորված էր նաեւ ջութակը ու այդ օրը ցոյց տուաւ իր երաժշտական եղական ձիրքը եւ ընդունակութիւնը՝ նուագելով Բորէլիէն, Վէրաչինի-Բօրթիէն եւ Տիգրանեանէն: Վարժարանին ջութակի ուսուցիչը, համակրելով պատանիին եռանդուն ու աղնիւ հողիին, ձրի քանի մը դասեր եւս աւանդած էր կատարելագործելու համար անոր մէջ յայտնուած բացառիկ տաղանդը:

Հուսկ բեմ բարձրացաւ Վարժարանին Ուսումնապետը՝ Հ. Մեսրոպ Ճանաչեան, տարեկան տեղեկատուութիւնն ընելու խտալերէն լեզուով: Իր յարգանքի տրիտուրը բերելէ վերջ անմահ Բարեբարներու յիշատակին, ներկայացուց 1941-1942 տարւոյ դպրոցական գործունէութեան պատկերը իր համառօտ գծերուն մէջ, ձեռք բերուած ուսումնական յաջողութիւնները, հանդէսները եւ կատարուած գիտական պոյժները եւն...:

Ակնարկեց դպրոցական ներքին կեանքին եւս, ու ըսաւ որ Տեսչութիւնը ամէն ջանք թափեց, հակառակ ժամանակի աննպաստ պայմաններուն, հոգալու աշակերտներու իմացական ու բարոյական զարգացման հետ նաեւ անոնց առողջապահութեան ու նիւթականին վերաբերեալ ամէն միջոց:

ՄՈՒՐԱՏ - ՌԱՓ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ ԵՒ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԸ
ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1941 - 1942

Առջեւի կարգ. ձախէն աջ՝ Վարդապետներ.

Հ. ԲԱՐՍԵՂ ԶԵՓԻԶԵԱՆ՝ Մատակարար. - Հ. ՊԵՏՐՈՍ ԺԵՂԵՃԵԱՆ՝ Ուսուցիչ. - Հ. ՍԱՀԱԿ Վ. ՏԷՐ-ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ՝ Ուսուցիչ. - Հ. ԳԱՐԵԳԻՆ Վ. ԼԱԶԱՐԵԱՆ՝ Տեսուչ. - Հ. ՅԱԿՈԲՈՍ Վ. ԲՈՍՊԵՆԵԱՆ՝ Փոխ-տեսուչ. - Հ. ՄԵՍՐՈՊ ԺԱՆՆԵԱՆ՝ Ուսումնապետ:

Նստի կարգ. ձախէն աջ՝ Շրջանաւարտներ.

ՀԱՄԱՐ	ԹԵՐԶԵԱՆ	Մ. Ատուր-Ապեպա	1925	Մուտք ի Վարժարան	1937
ՅԱՐՈՒԹԻՆ	ՆԱՂԱՆԵՃԵԱՆ	» Մերսին	1924	»	» 1937
»	»	» Կ. Պոլիս	1924	»	» 1936
ՎԱՀԷ ԶԵՐԵՎԵՐԴԵԱՆ	»	» Պոտարեշտ	1923	»	» 1936
ՅՈՎԱԿԻ ՊՈՒՇԿԵԱՆ	»	» Ատուր-Ապեպա	1923	»	» 1938
ՎԱԶԳԷՆ ՎԱԶԱՐԵԱՆ	»	» Գահրէ	1925	»	» 1938
ԵԿՈՒԱՐԿ ԵՓՐԵՄԵԱՆ	»	»	»	»	»

Շեշտեց անոնց ուսումնասիրութիւնը, յաճախ դուրսը գնացնելու անհրաժեշտութիւնը, եւ ի խրախոյս կարտաքին ուսուցիչներէն, եւ ի խրախոյս կարտաքին անունները այն աշակերտներուն որոնք զայն անհրաժեշտ արժանացած էին ուստաւ եւ բարի վարքի մէջ:

Շնորհակալութեամբ յիշատակեց այն ընկերութիւնները, մարմինները կամ անհատները որոնք հաճած էին մրցանակներ զրկել քաջագոյն աշակերտներու, այսպէս յիշեց նախ Գերպ. Աբբասօր բարի վարքի համար տուած ոսկի ու արծաթ մետալները, Արտաքին Գործոց Նախարարութեան զրկե-

լած զրքերը, ինչպէս նաեւ «Տանթէ Ալի-կիլի» ընկերութեանն եւ Ս. Ղազարու Հայկական ձեմարանէն ստացուածները եւն...:

Նախ քան անցնիլը սակայն պարզեալաշխոյթեան, յայտարարեց շրջանաւարտ աշակերտները որոնք ծափերու ուրախութեան մէջ ընդունեցան իրենց վկայականները բարձրաստիճան հիւրերու կամ իրենց սիրելի արեւակիցներու, եւ կամ մօտաւոր ծանօթներու ձեռքէն:

Ապա տուաւ անունները իւրաքանչիւր զատարաններու մէջէն երեք քաջագոյն ա-

չակերտներու՝ որոնք բարձրաստիճան հրա-
ւիրեալներու ձեռքէն կը ստանային իրենց
յատկացուած մրցանակները:

Ե. Դասարանէն

- Ա. Եղուարդ Պօղոսեան
- Բ. Եղուարդ Գէորգեան
- Գ. Արշաւիր Թերզեան

Դ. Դասարանէն

- Ա. Գրիգոր Պէհնիւնիւն
- Բ. Աւետիք Յակոբեան
- Գ. Մինաս Մինասեան

Գ. Դասարանէն

- Ա. Գէորդ Սաղաճեան եւ
Կարապետ Աւագեան
- Բ. Յակոբիկ Հաբիսեան
- Գ. Ոսկան Մարտիրեան

Նախապատրաստակալներ

- Ա. Վարդան Աստուածատուրեան
- Բ. Հենրիկոս Միքայէլեան
- Գ. Գրիգոր Ոսկերիշեան

Յատկացուած էին նաեւ յատուկ մրցա-
նակներ, զրկուած Ս. Ղազարու Հայկական
Ճեմարանէն ու «Բազմալեզու» ի խմբագրու-
թեանէն՝ Հայերէնի մէջ քաջագոյն հանդի-
սացող աշակերտներուն. ինչպէս նաեւ իւ-
րաքանչիւր դասարանի աշակերտներէն ջա-
նասիրութեան մէջ գովելիները ստացան
ստանձին նուէրներ:

Բացի ուսման մրցանակներէն շնորհուե-
ցան Բարի վարքի մետալներ. Ոսկին ար-
ժանացաւ Գրիգոր Պէհնիւնիւն, եւ Արծա-
թին Գրիգոր Պոտիկեան:

Հանդէսը փակուեցաւ Փաշական ու Վար-
ժարանին քայլերգով՝ ընկերութեամբ դու-
րիական երաժշտութեան. եւ հիւրերը
զուարթ ու գոհունակ շնորհատուրէի վերջ
Տեսչութիւնը եւ շրջանաւարտները, ցրուե-
ցան կամաց կամաց, զեղեցիկ ու հաճելի
յիշատակներ տանելով հետերնին հայկա-
կան վարժարանէն:

Յաջորդ օրը արդէն քաղաքին լրագիր-
ները արձագանգը տուին հանդէսին:

Նր ցաւիմը չկարեմալ զննելու հոս մկարագրութիւնները դպրոցական մերթն հանդէսներու՝ հա-
լէպի եւ Աղեքսանդրի մեր վարժարաններուն՝ ներկայ պատերազմի պատճառաւ խափանուած ըլլալով
հազորդակցութիւնները:

Դ.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԱԶՈՒՆՅՈՒՄ ՄԷՋ

Արձակուրդներու շրջանին Ազոլոյի հո-
վասուն բարձունքին վրայ՝ ուր ամէն տա-
րի Մ. - Ռ. վարժարանի աշակերտութիւնը
կ'անցընէ երեք ամիս սթափումի, հանդստի
ու զուարճութեան օրեր, Տեսչութիւնը զե-
ղեցիկ զաղափարն ունեցաւ տեղւոյն Էլեո-
նորա Տուգէ՝ պատմական հասարակաց
թատրոնին մէջ՝ ներկայացում տալու խա-
լերէն լեզուով, ի նպատակ Ազոլոյի Աղեք-
սանամ Ընկերութեան՝ ըստ Քաղաքա-
պետի փափաքին: Օգոստոս 25ին որոշուած
էր ներկայացումի թուականը, ու սահման-
ուած օրը արդէն տոմսերը մեծ մասով
վաճառուած էին եւ մաս մըն ալ նոյն օրը
մուտքին վաճառուելով՝ Սրահը լեցուած
էր բազմութեամբ, որոնց մէջ գլխաւորա-
պէս Վենետիկեան դաւառի զանազան տե-
ղերէ քաղաքացիներ՝ արձակուրդի համար
Ազոլոյ գտնուելով այն օրերուն: Պաշտո-
նական օթեակին մէջ ներկայ էին Ազո-
լոյ Քաղաքապետը, Փաշական քաղ. Բար-
տուղարը եւ Ուխտիս Ընդհ. Աթոռակալը:

Ձեռք բերուած յաջողութիւնը շատ զո-
հացուցիչ էր, խանդավառիչ աշակերտու-
թեան եւ միանգամայն պատուաբեր Հայ
անունին ու Վարժարանի Տեսչութեան:
Ներկայացումին յաջորդ օրը՝ բարեկամներ
ու ծանօթներ, ամէնքն ալ կը շնորհաւո-
րէին ու կը հաղորդէին նաեւ խնդակցու-
թիւնները շատ մը օտարականներու՝ լսե-
լով անոնց բերնէն դուրստի խօսքեր հայ
պատանիներու արթուն, աշխոյժ ու գիտա-
կից խաղարկութեան մասին: Մեծ ազդե-
ցութիւն դրածաւ էին բացի պատմական
տրամէն՝ նաեւ խմբերգները խաղաղական ու
հայկական ընտրուած կտորներու Ռոսսի-
նիէն, Վէրտիէն, Փոնցիլաքուայէն եւ Կո-
միտաս Վարդապետէն, երգուած անթերի
ճշգրտութեամբ՝ ներկայացումը սկսելէն
ստալ:

Վարժարանի Տեսչութիւնը ապա նկատե-
լի գումար մը նուիրեց Քաղաքապետին,
Ազոլոյի աղքատներուն յատկացուելիք,
որուն համար ան իր յատուկ շնորհակալու-
թիւնը կը յայտնէր նամակով:

ԽՄԲ.

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՆՇԽԱՐ ՄԸ ՈՂԲ. ՈՒՍԶ. ՆԻՔՈՒԱ ԵՕՐԿԱՅԷՆ

Հաճոյքն ունիմք ստորեւ մեր ըմբերցողներուն մոտիկիւ սրտագրաւ նշխար մը՝ հայ ազգն եւ
անոր մշակոյթը սիրող ու փառաբանող մեծ մարդուն, ՆԻՔՈՒԱ ԵՕՐԿԱՅԷՆ ինչպէս խոստացած էինք
Բազմալեզուի նախորդ թիւով. Այդ նշխարը երեք տունով ոտամաւոր մըն է, գրուած տպաւորութեան
և ներշնչութեան տակ այցելութեան Ս. Ղազարու Մայրավանքիս, որ ներկայացուցիւ է արդարեւ
դարաւոր պատմութեան հայութեան՝ լատինական այս ազգիւ եւ հիւրընկալ փնտրում վրայ՝ պահպա-
նելով մեր ազգիւն ամուլը, լեզուն եւ բոլոր սրբութիւնները. Ողբ. Ուսուցչապետը ուսմաններէն զրաժ
է այդ ոտամաւորը եւ ստորեւ դրած է նոյնին իր կողմէն կատարած խաղերէն թարգմանութիւնը՝
զոր մոյմութեամբ կը հրատարակենք բնագրին եւ մամակին հետ, զննելով առընթեր երկուքին ալ
հայերէն թարգմանութիւնը ի զիւրութիւն մեր ըմբերցողներուն.

Հ. Ե. Փ.

Venezia
Casa Romana

26 Agosto 1929

Venerando Padre

Partendo, mi permetto, in memoria della
magnifica accoglienza ed in testimonio della
mia commossa simpatia per la loro nobile
ed infelice nazione, di mandarle questi pochi
e modesti versi.

Gradisca, Venerando Padre, l'espressione
dei miei ottimi sentimenti.

N. JORCA

Rettore dell'Università di Bucarest
Socio dell'Accademia di San Lazzaro

Վենետիկ
Ռումանական Տուն

26 Օգոստոս 1929

Մեծարգոյ Հայր
(Հ. Յովհան Վ. Աւգեր)

Ներուի ինձ, մեկնելու պահուս, Ձեզի
դրկել այս համառօտ եւ համեստ ոտանա-
ւորը՝ ի յիշատակ Ձեր ինձի ըրած սքան-
չելի հիւրասիրութեան եւ ի նշան իմ սրը-
տայոյդ համակրութեան՝ հանդէպ Ձեր
ազնուական եւ տարաբախտ ազգին:

Ընդունեցէք, Մեծարգոյ Հայր, արտա-
յայտութիւնը լաւագոյն զգացումներու:

Ն. ԵՕՐԿԱ

Տեսուչ Պուրթէշի Համալսարանին
Անդամ Ս. Ղազարու ձեմարանին

Pribegi goniti din terile supuse,
Razleti parinti astfel in larga lume,
Ducând cu voi o limba doar si—un nume,
In locul unde soarta grea va puse.

Dar ati adus din departarea voastra
Si toata floarea de la voi de—acasa
Si toata arta veche si frumoaasa
Pe acest colt latin de mare—albastra.

Incât, atunci când v'arde nostalgia,
Privind la ele, dorul vi se curma,
Caci, de—i ramasa maica voastra'n urma,
Aveti cu voi intraga poesia.

(O, in italiano)

Esuli scacciati dalle regioni schiave,
Nel largo mondo sempre singolari,
Portando solo lingua e l'antico nome,
Nel luogo dove vi portò la ria sorte.

Con voi menaste dalla terra madre
Tutti i fiori dell'amata casa
E tutta l'arte vecchia e bella
Sulla latina sponda dell'azzurro mare.

Cosichè, quando nostalgia preme,
Nel riguardar, il doglio vi cessa:
Se stà indietro la nativa terra,
Con voi è qui la poesia tutta.

Գերուած երկրէն՝ վրտարանդի պանդուխտներ,
Միշտ անուանի էք երկրիս վրայ համօրէն,
Որ կը տանիք լոկ հին անունն եւ լեզուն
Ուր տարաբեց քակատագիրը դրժնէ:

Դուք մայրենի երկրէն ձեզի հետ տարիք
Ձեր սիրական տան ծաղիկները բոլոր,
Եւ գեղարուեստն ամբողջ չքնաղ, հիմաւորք,
Կապոյտ ծովի լատինական ափին վրայ:

Այնպէս որ, երբ ճնշէ կարօտը ձեր վրայ,
Պիտի դադրի ձեր ցաւն՝ երբոր դուք դիտէք
Թէ ձեր ետին կանգուն է հողն հայրենի,
Ձեզ հետ այստեղ է քերթութիւնը ամբողջ: